

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för naturresurser och
jordbruksvetenskap
Dekan

YTTRANDE

2016-09-01

SLU ID: SLU.ua.2016.2.6-1763

Exp. 1/9 2016/FvS

m.registrator@regeringskansliet.se

Yttrande angående remiss från Miljö- och energidepartementet om slutbetänkandet utredningen om begränsning av odling av genetiskt modifierade växter (SOU 2016:22), (dnr M2016/00673/Ke)

Sammanfattning

- Befintlig lagstiftning som reglerar odling av genetiskt modifierade grödor är redan mycket restriktiv och ger Sverige goda möjligheter att förbjuda odling om grödan skulle visa sig ha en negativ inverkan på människors och djurs hälsa eller den omgivande miljön.
- SLU anser därför att en ny lagstiftning som gör det möjligt att införa en nationell begränsning eller helt förbjuda odling i Sverige av genetiskt modifierade växter som genomgått en vetenskaplig riskbedömning av EFSA och därefter godkänts på EU-nivå inte fyller någon funktion och inte heller bör införas.
- Eftersom riskvärderingen av GM-grödor omfattar både risker för människor och djurs hälsa **samt den omgivande miljön** delar SLU inte utredarens ståndpunkt att eventuella förändringar i lagtexten bör föras in i miljöbalken 13 kap. I enlighet med ovanstående resonemang anser SLU inte heller att miljöpolitiska mål borde kunna ligga till grund för ett förbud i Sverige.
- SLU gör också bedömningen att en sådan lagstiftning främst skulle vara en form av negativ signalpolitik och därmed kunna påverka såväl grundforskningen som den tillämpade växtforskningen i negativ riktning; även om lagen aldrig kom att tillämpas.
- Om Sverige ändå väljer att införa en sådan lagstiftning instämmer SLU med utredarens förslag att fältförsök skall undantas.

SLU:s generella synpunkter

Regeringens uppdrag till utredaren var att undersöka hur en förändring av den svenska lagstiftningen i enlighet med direktiv (EU) 2015/412 bör utformas.

Det står varje medlemsland fritt att välja om man vill genomföra lagändringar i enlighet med Direktiv (EU) 2015/412. Den relevanta frågan som man därmed först bör ställa sig är inte **hur** en lagstiftning bör utformas utan istället **om** en sådan lagstiftning är nödvändig och om den kommer att fylla ett syfte som inte täcks in av den nuvarande lagstiftningen.

Den nuvarande lagstiftningen som reglerar odling av genetiskt modifierade grödor är mycket restriktiv i Europa. Varje gröda som når marknadsgodkännande har genomgått en mycket omfattande vetenskaplig riskvärdering både med avseende på människor och djurs hälsa samt den omgivande miljön. Om en gröda skulle visa sig ha en negativ inverkan på människor och djurs hälsa eller den omgivande miljön finns det således både en stipulerad kontrollmekanism och goda möjligheter att begränsa eller förbjuda odlingen. SLU anser därför att ytterligare en lag som ger möjlighet till att förbjuda odling av GM-grödor inte är nödvändig. Utredaren har också mycket svårt att ge konkreta exempel på när den nya lagen skulle kunna komma tillämpas. De föreslagna lagförändringarna framstår därmed mer som en "bra att ha lagstiftning" än en lagstiftning som fyller ett verkligt behov.

Om direktivet genomförs öppnar det upp för ett förbud för odling av grödor som bedömts vara lika säkra för hälsa och miljö som den konventionella motsvarigheten. Eftersom miljöbalken syftar till att tillförsäkra kommande generationer en hälsosam och god miljö, medan ändringsdirektivet medger odlingsförbud på helt andra skäl än hänsyn till miljö och hälsa är SLU tveksam till att bestämmelserna införs i miljöbalken.

Enligt Direktiv (EU) 2015/412 är det inte möjligt att åberopa vetenskapliga skäl till att förbjuda odling av en genetiskt modifierad växt. Direktiv (EU) 2015/412 ger istället möjlighet till en ideologisk/politisk överprövning av den vetenskapliga riskvärderingen. Eftersom riskvärderingen av GM-grödor omfattar både risker för människor och djurs hälsa **samt den omgivande miljön** delar SLU inte utredarens bedömning att miljöpolitiska mål borde kunna ligga till grund för ett förbud i Sverige.

Dessutom anser SLU att en sådan överprövning dels frångår en viktig princip, nämligen den att vetenskap och beprövad erfarenhet bör vara vägledande i frågor som rör människor och djurs hälsa och miljön, dels så skapar det en osäkerhet kring Sveriges ställning som ledande kunskapsnation. En lagstiftning som ger möjlighet till en ideologisk/politisk överprövning av en bedömning som i grunden är av vetenskaplig karaktär skapar nämligen en osäkerhet kring forskningens långsiktighet. Det kommer att ha en direkt (och negativ) påverkan både på

växtbiologisk grundforskning, den tillämpade forskningen och på utvecklingen av nya GM-grödor anpassade till svenska förhållanden.

SLU anser därför inte att lagförändringar i enlighet med Direktiv (EU) 2015/412 bör genomföras. Om Sverige ändå väljer att införa lagförändringarna instämmer SLU i utredarens ståndpunkt att fältförsök skall undantas.

Beslut om detta yttrande har fattats av dekan Torleif Härd i samråd med dekan Håkan Schroeder och dekan Göran Ståhl efter föredragning av remisskoordinator Fredrika von Sydow. Innehållet har utarbetats av universitetslektor Jens Sundström vid institutionen för växtbiologi.

Dekan Torleif Härd
Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskaper

Dekan Håkan Schroeder
Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskaper

Dekan Göran Ståhl
Fakulteten för skogsvetenskaper

Fredrika von Sydow
Remisskoordinator